

Vedtaget af Folketinget ved 3. behandling den 18. maj 2010

Forslag

til

Lov om tilbagelevering og overførelse af stjålne eller ulovligt udførte kulturgenstande

Lovens formål

§ 1. Loven har til formål at fremme tilbagelevering og overførelse af kulturgenstande, der er stjålet eller ulovligt udført fra stater, der har tiltrådt konvention af 24. juni 1995 om stjålne eller ulovligt eksporterede kulturgenstande (konventionen).

Lovens anvendelsesområde

§ 2. Loven gælder for krav af international karakter om tilbagelevering af stjålne kulturgenstande, når den, som rejser krav om tilbagelevering, er statsborger, har fast bopæl, eller, for så vidt angår juridiske personer, er hjemmehørende i en stat, der har tiltrådt konventionen, og

- 1) kulturgenstanden er stjålet i en stat, efter at konventionen er trådt i kraft for denne stat, eller
- 2) kulturgenstanden befinder sig i en stat, efter at konventionen er trådt i kraft for denne stat.

Stk. 2. Loven gælder endvidere for krav af international karakter om overførelse af kulturgenstande, der er ulovligt udført fra en stat, der har tiltrådt konventionen, efter at konventionen er trådt i kraft i denne stat.

Stk. 3. Loven gælder ikke, i det omfang fravigelse er hjemlet i international aftale.

Definitioner

§ 3. I denne lov forstås ved kulturgenstand en genstand, som er af betydning for arkæologi, forhistorie, historie, litteratur, kunst eller videnskab, og som tilhører en af de kategorier, der er angivet i bilag 1 til denne lov.

§ 4. I denne lov forstås ved ulovligt udført, at en kulturgenstand er fjernet fra en stat i strid med denne stats lovgivning om beskyttelse af kulturarven.

Stk. 2. En kulturgenstand, som er lovligt udført i henhold til en tilladelse udstedt efter den anmodende stats lovgivning om beskyttelse af kulturarv med henblik på udstilling, undersøgelse eller restaurering eller med andet midlertidigt formål, og

som ikke er leveret tilbage i overensstemmelse med betingelserne i tilladelsen, skal anses for at være ulovligt udført.

§ 5. I denne lov forstås ved offentlig samling en gruppe af inventarførte eller på anden måde identificerede kulturgenstande, der ejes af

- 1) en stat, der har tiltrådt konventionen,
- 2) en regional eller lokal myndighed i en stat, der har tiltrådt konventionen,
- 3) en religiøs institution i en stat, der har tiltrådt konventionen, eller
- 4) en institution, der er etableret med et væsentligt kulturelt, uddannelsesmæssigt eller videnskabeligt formål, og som tillige er anerkendt som tjenende den offentlige interesse, og som er beliggende i en stat, der har tiltrådt konventionen.

Tilbagelevering af stjålne kulturgenstande

§ 6. Den, der har erhvervet en stjålet kulturgenstand, skal efter anmodning tilbagelevere genstanden til den, genstanden er stjålet fra, jf. dog §§ 7-9.

Stk. 2. Besiddes en kulturgenstand af en anden end den, der har erhvervet genstanden, og skal genstanden tilbageleveres efter stk. 1, er besidderen forpligtet til at aflevere genstanden.

Stk. 3. En kulturgenstand, der oprindeligt er ulovligt udgravet, eller som er lovligt udgravet, men ulovligt tilbageholdt, skal anses som stjålet, jf. stk. 1, når det følger af lovgivningen i den stat, hvor udgravningen fandt sted.

§ 7. Pligten til at tilbagelevere kulturgenstanden gælder uanset eventuel hævdserhvervelse, medmindre der er gået 50 år fra tidspunktet, hvor genstanden blev stjålet, jf. § 6.

Stk. 2. Uanset stk. 1 gælder for en kulturgenstand, der er fjernet fra et monument eller arkæologisk fundsted, eller som tilhører en offentlig samling, tilbageleveringspligten uanset eventuel hævdserhvervelse, medmindre der er gået 75 år fra tidspunktet, hvor genstanden blev stjålet, jf. § 6. Dette gælder også krav om tilbagelevering af en sakral eller samfundsmæssigt betydningsfuld kulturgenstand, der tilhører eller anvendes

af et stammesamfund eller et indfødt samfund som en del af det pågældende samfunds traditionelle eller rituelle brug, og som er hellig eller af betydning for det pågældende samfunds fællesskab.

§ 8. Krav om tilbagelevering efter denne lov af stjålne kulturgenstande skal indbringes for domstolene senest 3 år efter det tidspunkt, hvor den, som rejser kravet, vidste eller burde vide, hvor kulturgenstanden befandt sig, og kendte eller burde kende identiteten på erhververen.

Erstatning ved tilbagelevering af stjålne kulturgenstande

§ 9. Før der skal ske tilbagelevering, skal den, der rejser krav om tilbagelevering af en stjålet kulturgenstand efter denne lov, erstatte det tab, som erhververen lider, ved at genstanden tilbageleveres, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis erhververen på tidspunktet for erhvervelsen vidste eller burde vide, at genstanden var stjålet, og erhververen ikke har foretaget rimelige bestræbelser for at gøre et muligt erstatningsansvar gældende mod sælgeren af genstanden.

Stk. 3. Den, der har erhvervet en kulturgenstand ved arv, gave eller på anden vederlagsfri måde, har ikke ret til erstatning efter stk. 1, hvis den, vedkommende afleder sine rettigheder fra, ikke ville have haft det.

Overførelse af ulovligt udførte kulturgenstande

§ 10. Den, der har erhvervet en ulovligt udført kulturgenstand, skal efter anmodning fra den stat, som den er ulovligt udført fra, jf. dog stk. 3, § 11 og § 13, overføre den til denne stat, hvis genstanden er af væsentlig kulturel betydning for denne stat, eller hvis udførsel af genstanden fra denne stat væsentligt forringer muligheden for

- 1) den fysiske bevarelse af genstanden eller af dennes sammenhæng,
- 2) opretholdelse af en sammensat genstands fuldstændighed,
- 3) at forebygge, at oplysninger af f.eks. videnskabelig eller historisk art går tabt, eller
- 4) den traditionelle eller rituelle brug af genstanden af et stammesamfund eller et indfødt samfund.

Stk. 2. Besiddes en kulturgenstand af en anden end den, der har erhvervet den, og skal genstanden overføres, jf. stk. 1, er besidderen forpligtet til at aflevere genstanden.

Stk. 3. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis udførslen af kulturgenstanden ikke ville være ulovlig på tidspunktet, hvor krav om overførelse indbringes for retten, eller hvis genstanden er udført, senest 50 år efter at den, der skabte den pågældende genstand, er død, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Stk. 3 finder ikke anvendelse, hvis kulturgenstanden er fremstillet af et eller flere medlemmer af et stammesamfund eller indfødt samfund med henblik på dette samfunds traditionelle eller rituelle brug og genstanden af den anmodende stat vil blive afleveret til dette samfund.

§ 11. Krav om overførelse efter § 10 skal indbringes for domstolene senest 3 år efter det tidspunkt, hvor den anmo-

dende stat vidste eller burde vide, hvor kulturgenstanden befandt sig, og kendte eller burde kende identiteten på erhververen, og senest 50 år efter tidspunktet for den ulovlige udførsel eller det tidspunkt, hvor kulturgenstanden skulle have været leveret tilbage i henhold til en tilladelse som nævnt i § 4, stk. 2.

§ 12. Krav om overførelse af ulovligt udførte kulturgenstande efter § 10 kan kun fremsættes af stater, der har tiltrådt konventionen.

Stk. 2. Omkostninger ved overførelse af ulovligt udførte kulturgenstande afholdes af den stat, der anmoder om overførelse.

Erstatning ved overførelse af ulovligt udførte kulturgenstande

§ 13. Før der skal ske overførelse, skal den stat, der rejser krav om at få en ulovligt udført kulturgenstand overført efter denne lov, erstatte det tab, som erhververen lider, ved at genstanden skal overføres, jf. dog stk. 2 og 3 samt § 14.

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis erhververen på tidspunktet for erhvervelsen vidste eller burde vide, at genstanden var ulovligt udført.

Stk. 3. Den, der har erhvervet en kulturgenstand ved arv, gave eller på anden vederlagsfri måde, har ikke ret til erstatning efter stk. 1, hvis den, vedkommende afleder sine rettigheder fra, ikke ville have haft det.

§ 14. Er det mellem den anmodende stat og erhververen aftalt, at erhververen beholder ejendomsretten til genstanden, eller at ejendomsretten overdrages til en fysisk eller juridisk person, der har bopæl i den anmodende stat, kan der ikke kræves erstatning efter § 13.

Andre bestemmelser

§ 15. Loven begrænser ikke krav om tilbagelevering eller overførelse af kulturgenstande efter almindelige regler om tilbagelevering eller overførelse eller efter regler, som er fastsat i eller i henhold til anden lovgivning.

§ 16. Retssager om forhold omfattet af denne lov kan anlægges ved en ret her i landet, hvor der er værneting efter reglerne i retsplejelovens kapitel 22 om stedlig kompetence. Retssager om overførelse af ulovligt udførte kulturgenstande, der befinder sig i Danmark på tidspunktet for sagens anlæg, kan anlægges ved Københavns Byret, hvis der ikke er værneting efter reglerne i retsplejelovens kapitel 22.

§ 17. Kulturministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden.

§ 18. Loven finder anvendelse på krav om tilbagelevering eller overførelse af kulturgenstande, der er stjålet eller ulovligt udført efter lovens ikrafttræden.

§ 19. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Folketinget, den 18. maj 2010

THOR PEDERSEN

/ Jens Vibjerg

Bilag 1**Oversigt over kulturgenstande omfattet af lovens § 3:**

- (a) Sjældne samlinger og eksemplarer af fauna, flora, mineraler og anatomi, og genstande af palæontologisk interesse,
- (b) genstande med tilknytning til historien, herunder videnskabernes og teknologiens historie og militær og samfundshistorie, og til nationale ledere, filosoffer, videnskabsmænds og kunstneres liv samt til begivenheder af national betydning,
- (c) fund fra arkæologiske udgravninger (herunder tilladte og skjulte) eller fra arkæologiske opdagelser,
- (d) dele af kunstneriske eller historiske monumenter eller dele fra arkæologiske fundsteder, som er blevet afskilt fra disse,
- (e) antikviteter, der er over 100 år gamle, såsom inskriptioner, mønter og graverede segl,
- (f) genstande af etnologisk interesse,
- (g) genstande af kunstnerisk interesse, såsom:
 - (i) billeder, malerier og tegninger fremstillet udelukkede med hånden på ethvert grundlag og af ethvert materiale (med undtagelse af industrielt design og fabriksfremstillede, hånddekorerede genstande),
 - (ii) originale statuer og skulpturer af ethvert materiale,
 - (iii) originale graveringer, tryk og litografier,
 - (iv) originale kunstneriske assemblager og montager af ethvert materiale,
- (h) sjældne manuskripter og inkunabler, gamle bøger, dokumenter og publikationer af særlig interesse (historiske, kunstneriske, videnskabelige, litterære, osv.) enkeltvis eller i samlinger,
- (i) frimærker, stempelmærker og lignende mærker, enkeltvis eller i samlinger,
- (j) arkiver, herunder lydarkiver, fotografiske og kinematografiske arkiver,
- (k) møbler, der er over 100 år gamle, og gamle musikinstrumenter.